

15 lat sieci obszarów Natura 2000

2019-04-30

Sieć obszarów Natura 2000 to symbol dbałości o przyrodę w nowoczesnym wydaniu i dwa rodzaje obszarów ochrony – obszary ptasie i siedliskowe, wyznaczone w oparciu o ustalone kryteria i zarządzane w jednorodny sposób. Sieć obszarów Natura 2000 stanowi największą ponadnarodową sieć obszarów chronionych na świecie. Tworzy ją prawie 28 000 obszarów pokrywających 18% powierzchni Europy, w 9 regionach biogeograficznych w 28 państwach członkowskich Unii Europejskiej. Znaczącą część stanowi 3150 morskich obszarów Natura 2000, które obejmują 9,5% powierzchni mórz Unii Europejskiej.

W Polsce sieć obszarów Natura 2000 kończy właśnie 15 lat, a jej utworzenie było jednym z warunków przystąpienia do Unii Europejskiej. Początki, jak często się zdarza, były trudne, jednak okres „dzieciństwa” sieć ma już za sobą. Minione 15 lat to czas zmian i transformacji systemowych, które spowodowały ugruntowanie pozycji obszarów Natura 2000 w prawodawstwie polskim, ale przede wszystkim w świadomości społeczeństwa. W ciągu tych lat wyodrębniła się administracja odpowiedzialna za zarządzanie ochroną przyrody – Generalna i 16 regionalnych dyrekcji ochrony środowiska. Dzięki temu system nadzoru nad obszarami Natura 2000 może być spójny w całym kraju (oprócz dyrektorów regionalnych dyrekcji ochrony środowiska sprawującymi nadzór nad obszarami Natura 2000 są również dyrektorzy parków narodowych i dyrektorzy urzędów morskich). Stosowanie jednolitych zasad jest potrzebne biorąc pod uwagę fakt, że sieć obszarów Natura 2000 zajmuje 20% lądowego terytorium naszego kraju, ok 25% powierzchni polskiej części Morza Bałtyckiego i obejmuje prawie 1000 obszarów.

Sieć obszarów Natura 2000 wciąż się rozwija, jest żywa tak, jak sama przyroda. Od etapu wyznaczania przeszliśmy do etapu zarządzania – do tej pory ustanowiono dokumenty planistyczne dla około 60% obszarów, a proces planistyczny wciąż trwa. Dzięki wdrażaniu planów zadań ochronnych i planów ochrony obszary Natura 2000 przestają być jedynie poligonami zaznaczonymi na mapie, a stają się miejscami, w których rozwija się gospodarowanie człowieka zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Nie oznacza to, że zarządzanie siecią dobiega końca – wręcz przeciwnie, cały czas pojawiają się nowe kwestie do rozwiązania, zarówno w terenie, jak i na gruncie administracyjnym, ale to właśnie czyni tę formę ochrony przyrody żywą, interesującą i wymagającą szerokiej współpracy.

Sto lat!